

شناسایی فایل‌های آلوده غیراجرایی به کمک مدل‌های یادگیری ماشین

رسول رضوانی جلال

کارشناسی ارشد، دانشکده مهندسی کامپیوتر، دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران
پست الکترونیکی: rasoul_rezvanijalal@alumni.iust.ac.ir

مرتضی ذاکری*

استادیار، دانشکده مهندسی کامپیوتر، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، تهران، ایران
پست الکترونیکی: zakeri@aut.ac.ir

چکیده

به‌طور دقیق‌تر، این مطالعه با اعمال مدل‌های یادگیری ماشین بر روی فایل‌های پی‌دی‌اف، توانست به دقت ۹۹/۳ درصدی تشخیص فایل‌های آلوده دست پیدا کند در حالی که برای فایل‌های آفیس با اعمال مدل جنگل تصادفی، به نرخ ۹۹/۴ درصدی در تشخیص بدافزارها رسیده شد. کلیدواژه‌ها: تشخیص بدافزار، فایل‌های پیچیده و غیراجرایی، یادگیری ماشین، فایل‌های پی‌دی‌اف، فایل‌های آفیس

۱- مقدمه

تهدیداتی که بدافزارها در سراسر جهان ایجاد می‌کنند به سرعت در حال افزایش است. بدافزار نرم‌افزاری است که بدون اطلاع به صورت مخفیانه به سیستم قربانی نفوذ می‌کند تا در عملکرد رایانه قربانی اختلال ایجاد کند یا اطلاعات قربانی را به سرقت ببرد. از طرفی سرویس‌های آفیس از شرکت مایکروسافت پرکاربردترین مجموعه برای

با افزایش استفاده کاربران از اسناد آفیس و پی‌دی‌اف و استفاده این نوع فایل‌ها در مراکز امنیتی جهت انتقال اطلاعات، توجه طراحان بدافزار به این فایل‌ها جلب شده است. فعالیت‌های گوناگونی جهت تشخیص این نوع فایل‌ها با انتخاب ویژگی‌های تعیین‌کننده هر نوع فایل صورت گرفته است. در این پژوهش سعی شده است تا با تهیه مجموعه داده تقویت شده و همچنین ارائه ویژگی‌های مؤثر و جامع برای انواع فایل‌های ذکر شده، به‌طوری که حملات مربوط به هر نوع فایل را پوشش دهند، نرخ تشخیص بدافزارهای مربوطه افزایش داده شود. در این راستا، این مطالعه توانست با به کارگیری مدل‌های طبقه‌بند دودویی، در مقایسه با برترین مطالعات انجام شده، به بهبود ۲ درصدی تشخیص بدافزارهای پی‌دی‌اف با مدل‌های یادگیری ماشین و همچنین بهبود ۱/۹ درصدی تشخیص بدافزارهای آفیس با مدل جنگل تصادفی دست پیدا کند.

شرح زیر است:

با مطالعه قالب فایل‌های پیچیده و مهندسی ویژگی‌های این نوع فایل‌ها، ویژگی‌های متمایز و متنوعی را برای هر نوع فایل انتخاب کردیم و تشخیص بدافزار مرتبط را در مقایسه با تلاش‌های قبلی افزایش دادیم.

با انجام آزمایش‌های خودکار بر روی طیف وسیعی از فرایارامترها در مدل‌های مختلف و استفاده از اعتبارسنجی k-fold، مؤثرترین پیکربندی‌ها و فرایارامتر را مشخص کردیم و قابلیت اطمینان خروجی‌های مدل خود را تضمین می‌کنیم.

ما مجموعه‌ای بزرگ از فایل‌های مخرب و سالم را برای هر دو قالب پی‌دی‌اف و آفیس گردآوری کردیم. با بهره‌گیری از منابع گوناگون، مجموعه داده‌های موجود را از لحاظ کمی و کیفی ارتقاء دادیم. به این ترتیب آموزش بر روی یک مجموعه داده گسترده انجام می‌شود و نتایج مدل‌های طبقه‌بندی دودویی قابل اعتمادتر است.

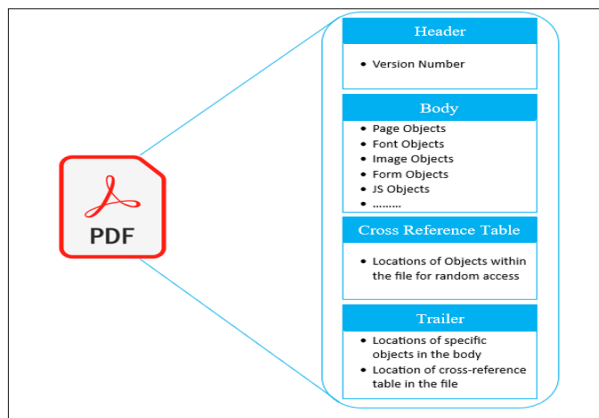
در بخش بعدی، مروری بر تحقیقات موجود در مورد بدافزار ارائه می‌کنیم که به صراحت بر اسناد آفیس و فایل‌های پی‌دی‌اف تمرکز دارد. این مطالعه به بررسی عناصر ساختاری آنها و تکنیک‌های تشخیص مورد استفاده می‌پردازد. متعاقباً، ما به روش به کار گرفته شده در این مطالعه می‌پردازیم و جزئیات جمع‌آوری داده‌ها، اعتبارسنجی، استخراج ویژگی، و فرآیندهای یادگیری را در بخش ۳ بیان می‌کنیم. بخش ۴ یک نمای کلی از مجموعه داده پیشنهادی ما، از جمله تجزیه و تحلیل آماری آن و بحثی درباره آمار مجموعه داده ارائه می‌کند. بخش ۵ یافته‌ها و آزمایش‌های ما را تحلیل می‌کند. در نهایت، بخش ۶ یک نتیجه‌گیری و جمع‌بندی از مطالعه انجام شده را، به‌طور خلاصه بیان می‌کند.

۲- کارهای مرتبط

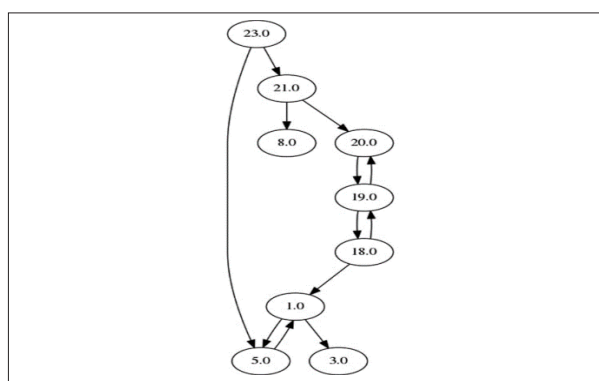
این بخش یک مرور کلی از کار مرتبطی که زیربنای مطالعه ما است ارائه می‌دهد. در ابتدا، ساختار اسناد آفیس

پردازش اسناد، صفحات گسترده و ارائه‌ها است که به دلیل محبوبیت آن، به طور مداوم برای انجام فعالیت‌های مخرب مورد استفاده قرار می‌گیرد. خرابکاران با سوء استفاده از ویژگی‌های این سرویس‌ها، از آن برای راه‌اندازی حملات خود و نفوذ به میلیون‌ها میزبان در فعالیت‌های خرابکارانه خود استفاده می‌کنند. همان‌طور که توسط منابع مختلف مانند Avira و Eset [۳، ۴] گزارش شده است اسناد آفیس دومین قالب از میان چهار قالب پرکاربرد است که توسط بدافزارها در محیط ویندوز استفاده می‌شود [۲]. همچنین در طول سالیان اخیر، فایل‌ها با قالب پی‌دی‌اف به دلیل انعطاف‌پذیری و ویژگی‌های کار آسان، به محبوب‌ترین قالب ارائه محتوا در بین کاربران تبدیل شده است که بر اساس آنچه در مورد فایل‌های آفیس توضیح داده شد، مورد سوء استفاده خرابکاران قرار می‌گیرند. لذا وجود یک ساز و کار جهت شناسایی این نوع بدافزارها بیش از پیش ضروری است.

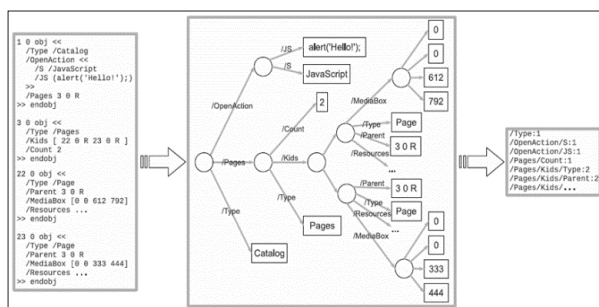
به طور کلی، عامل اصلی در دقت عملکرد و در نتیجه موفقیت مدل‌های یادگیری، مجموعه ویژگی‌هایی است که برای جستجوی هدف مورد استفاده قرار می‌گیرد. بنابراین، اثربخشی شناسایی فعالیت‌های مخرب در فایل‌های غیرقابل اجرا، مانند اسناد آفیس، به شناسایی الگوهای شامل اسکریپت‌ها، پیوندها، تصاویر و تعامل بین کدهای جاوا اسکریپت و وی‌بی‌اسکریپت و سایر ویژگی‌های مهمی بستگی دارد که در بخش‌های آینده به آنها اشاره خواهد شد. هدف این مقاله ارتقای قابلیت‌های تشخیص بدافزار پی‌دی‌اف و آفیس است. این کار با جمع‌آوری مجموعه داده از انواع فایل‌های مختلف، از جمله pdf، doc، docx، xls، xlsx، ppt و pptx و همچنین معرفی ویژگی‌های جدید برای پوشش طیف گسترده‌ای از حملات انجام می‌شود. در ادامه این فرآیند با ایجاد مدل‌های طبقه‌بندی دودویی از این مجموعه داده و تنظیم دقیق فرایارامترها برای رسیدن به دقت تشخیص حداکثری ادامه می‌یابد. به‌طور خلاصه نوآوری‌های اصلی این مطالعه به

شکل ۱: نمای کلی فایل پی‌دی‌اف

شکل ۲: فایل پی‌دی‌اف به شکل گراف جهت‌دار [۵]

شکل ۳: ساختار فیزیکی در مقابل ساختار سلسله مراتبی فایل پی‌دی‌اف

استفاده کرد که دقت ۸۵ درصد را به دست آورد. علاوه بر این، قدرت تشخیص با ترکیب ویژگی‌های عمومی اضافی مرتبط با جاوا اسکریپت افزایش یافته است، و با استفاده از تکنیک یادگیری پشته‌ای با رگرسیون لجستیک فرایادگیرنده (LR) به قدرت تشخیص ۹۹/۸۹ درصد دست می‌یابد [۱]. این رویکرد با پرداختن به نظارت بر پیش پردازش در مطالعات قبلی برتری خود را نشان می‌دهد.

مطالعه اخیر [۹] بر روی مجموعه داده CIC-Evasive-PDFMal2022، با استفاده از الگوریتم درخت تصمیم

و فایل‌های پی‌دی‌اف را بررسی می‌کنیم و یک پیش‌زمینه جامع ارائه می‌کنیم. متعاقباً، روش‌های دفاعی مورد استفاده در برابر بدافزارهای این دسته را تشریح می‌کنیم.

۲-۱- فایل‌های پی‌دی‌اف

قبل از پرداختن به بررسی موارد مربوط به شناسایی بدافزارها، ضروری است که با فایل‌های پی‌دی‌اف آشنا شویم. ساختار کلی فایل‌های پی‌دی‌اف در شکل ۱ نشان داده شده است. این مطالعه بر پیچیدگی این نوع فایل‌ها تاکید می‌کند. فایل‌های پی‌دی‌اف، ساختار سلسله مراتبی دارند که می‌توان آن‌ها را به صورت یک گراف جهت‌دار نشان داد. همان‌طور که در شکل ۲ نشان داده شده است، هر گره در این نمودار با یک مقدار عددی که شماره شیء در ترتیب اشیاء موجود در فایل را نشان می‌دهد، شناسایی می‌شود. این مفهوم در مطالعه‌ای [۵] توضیح داده شده است، که فرض می‌کند هر گره در این نمودار نماد یک شیء منفرد در فایل پی‌دی‌اف است. برای بررسی دقیق‌تر این نمودار، شکل ۳ مربوط به مطالعه Šrncić و همکاران [۶] را می‌توان در نظر گرفت که تجسم مناسبی از ساختار فایل پی‌دی‌اف ارائه می‌دهد.

اسنادی مانند فایل‌های پی‌دی‌اف به دلیل ظرفیت آنها برای ترکیب انواع محتوا، به عنوان فایل‌های پیچیده طبقه‌بندی می‌شوند. مؤلفه قابل توجه محتوای ذکر شده کد جاوا اسکریپت است که قابلیت این نوع فایل‌ها را افزایش می‌دهد. در نتیجه، مطالعات متعددی بر روی شناسایی فایل‌های پی‌دی‌اف مخرب با شناسایی کد جاوا اسکریپت متمرکز شده‌اند. مطالعه‌ای توسط جیاکسیانگ گو و همکاران مجموعه‌ای از توکن‌های مشتق شده از متغیرهای کد جاوا اسکریپت را به عنوان ویژگی‌های فایل معرفی می‌کند و با استفاده از مدل SVM به دقت ۹۶/۹۳ درصد دست می‌یابد [۷].

به طور مشابه، یک مطالعه مرتبط [۸] از الگوریتمی به نام PJscan برای ترجمه کد جاوا اسکریپت به توکن‌ها

بهینه سازی (O_DT) انجام شده است که به دقت تشخیص ۹۸/۸۴ درصد دست یافته است. علاوه بر این، مجموعه‌های مختلفی از ویژگی‌ها برای فایل‌های پی‌دی‌اف پیشنهاد شده‌اند [۶]؛ که هر فایل را به مجموعه‌ای از مسیرها یا مجموعه‌ای از مسیرها تبدیل می‌کند، جایی که هر مسیر نشان‌دهنده یک ویژگی از فایل است. این روش، با استفاده از مدل‌های SVM و DT، به دقت بالایی در تشخیص بدافزار دست یافته است.

۲-۲- اسناد آفیس

درک عمیق از ترکیب ساختاری اسناد اداری در تجزیه و تحلیل اسناد ضروری است. این ضرورت توسط تحقیقات علمی در این حوزه، مانند تحقیق‌های انجام شده توسط کوتسوکوستاس و همکاران [۲]، و سینگ و همکاران [۵] که توضیحات مفصلی از سازماندهی سلسله مراتبی این انواع فایل ارائه کرده است، تأکید می‌شود. همان‌طور که در شکل ۴ نشان داده شده است، واضح است که اسناد آفیس ساختاری درخت‌مانند شبیه فایل‌های پی‌دی‌اف را نشان می‌دهند. این شباهت ساختاری بر پیچیدگی ذاتی در هر دو نوع سند تأکید می‌کند.

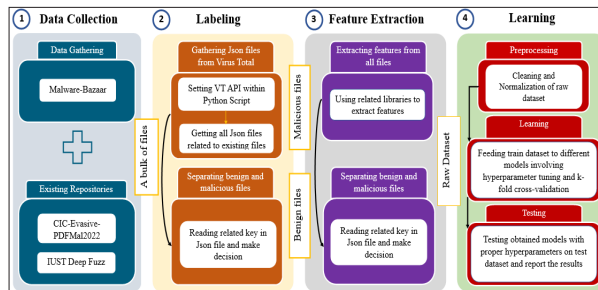
مطالعات و فعالیت‌های زیادی برای شناسایی و تحلیل اسناد اداری با تأکید بر بررسی کدهای ماکرو انجام شده است. به عنوان مثال، در مطالعه‌ای [۱۰] کد VBA با استفاده از کتابخانه Olevba در پایتون کاوش شده است اما مدل مورد استفاده بر اساس مدل‌های یادگیری ماشین ارزیابی خاصی را انجام نداده است. پژوهش دیگری [۱۱] از الگوریتم‌های مبتنی بر NLP، برای ساخت بردارهای ویژگی برای هر نمونه استفاده کرده است و با مدل SVM به 93 F-score درصدی دست یافت. چالش شناسایی ماکروهای VBA مبهم در یک مطالعه [۱۲]، با استفاده از ویژگی‌های استاتیک مختلف با دستیابی به نرخ دقت ۹۰ درصد مورد بررسی قرار گرفته است. راوی و همکاران در مطالعه خود [۱۳] ماکروهای مبهم را با استفاده از

روشی به نام obfuscated_word2vec کاوش کردند. آنها ویژگی‌هایی مانند فراخوانی‌های API و متغیرهای مبهم را استخراج کردند و به نرخ دقت ۸۲/۶۵ درصد دست یافتند. کوتسوکوستاس و همکاران [۲] مطالعه خود را در مورد تجزیه و تحلیل ماکروهای VBA گسترش دادند و از تبادل پویای داده DDE استفاده کردند، ویژگی‌ای که تبادل داده بین اسناد اداری مختلف را تسهیل می‌کند. این مطالعه به دقت تشخیص ۹۷/۵ درصد با مدل جنگل تصادفی RF دست یافت.

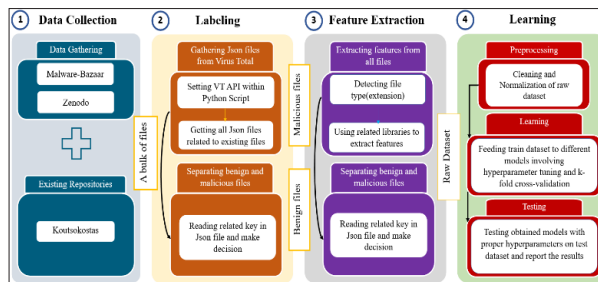
علاوه بر این، روشی توسعه یافته است [۱۴] که تجزیه و تحلیل تصویر را با تجزیه و تحلیل کد VBA برای تشخیص اسناد ترکیب می‌کند. این رویکرد در حالی که بسیار موثر است، محدود به نمونه‌های حاوی تصاویر است که ممکن است در همه موارد وجود نداشته باشد. مطالعه انجام شده توسط Nissim و همکاران [۱۵] با تمرکز بر مسیرهای فایل به عنوان ویژگی‌های فایل، و معرفی ویژگی‌هایی که نشان‌دهنده مسیر از ریشه تا هر برگ در ساختار فایل هستند، از مطالعات قبلی فاصله گرفت. با استفاده از مدل SVM، این روش با موفقیت فایل‌های docx مخرب را با قدرت تشخیص بالا شناسایی می‌کند. با این حال، حدود ۹۸ درصد از فایل‌ها سالم بودند، و تنها حدود ۲ درصد مخرب بودند، که می‌تواند بر یادگیری تاثیر بگذارد

۳- روش پیشنهادی

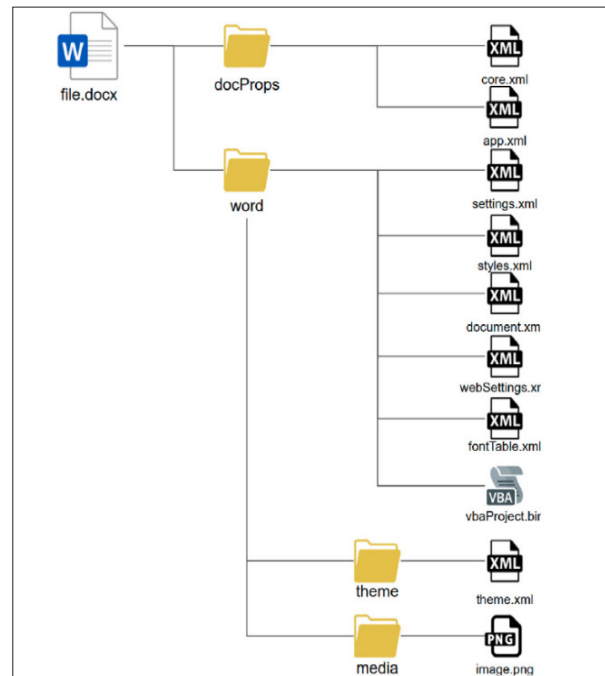
در این تحقیق، هدف ما بهبود تشخیص فایل‌های مخرب غیرقابل اجرا و پیچیده با استفاده از طبقه‌بندی‌کننده‌ها برای دسته‌بندی فایل‌ها به عنوان مخرب یا سالم است. در زمینه طبقه‌بندی فایل‌های مخرب از انواع پیچیده غیرقابل اجرا، توسعه مدل‌های یادگیری یک فرآیند حیاتی است. این فرآیند در شکل ۵ و ۶ نشان داده شده است که روش شناسی فایل‌های پی‌دی‌اف و آفیس را مشخص می‌کند. این رویکرد شامل چهار مرحله مجزا است: جمع‌آوری داده‌ها، برچسب‌گذاری قابل اعتماد،

شکل ۵: فرآیند تشخیص فایل‌های مخرب پی‌دی‌اف

شکل ۶: فرآیند تشخیص فایل‌های مخرب آفیس

شکل ۴: ساختار اسناد آفیس (docx).

مربوطه از بقیه انواع موجود در بسته‌های دریافت شده استفاده کردیم.

برای تقویت مجموعه داده برای این پروژه، نمونه‌هایی از فایل‌های مرتبط از تحقیقات قبلی را ترکیب کردیم. برای فایل‌های پی‌دی‌اف، از مجموعه داده‌های CIC-Evasive-PDFMal2022 که شامل فایل‌های مخرب و سالم است و مجموعه داده‌های IUST Deep Fuzz [۱۶] که تنها شامل فایل‌های سالم است، همان‌طور که در شکل ۵ نشان داده شده است، استفاده کردیم. برای تقویت مجموعه داده اسناد آفیس، ما یک crawler برای جمع‌آوری داده‌های مناسب، از جمله فرمت‌های pptx، doc، docx، xls، xlsx، ppt را ایجاد کردیم. علاوه بر این، ما مجموعه داده‌هایی را که در کار مرتبط توضیح داده شده است [۲] را به مجموعه جمع‌آوری شده اضافه کردیم. در نهایت یک مجموعه داده شامل ۵۲,۳۰۴ فایل پی‌دی‌اف و ۳۸,۵۷۶ سند آفیس با تنوع بالا، با افزودن قابل توجهی از ۲,۲۳۷ سند آفیس حاوی اشیاء RTF که در مجموعه داده مرتبط وجود ندارد، به دست آمد. در بخش چهارم به تفصیل آمار مربوط به فایل‌های جمع‌آوری شده توضیح داده خواهد شد.

استخراج ویژگی، و پیش‌پردازش و به دنبال آن ایجاد مدل‌های طبقه‌بندی‌کننده. نوآوری‌های این مطالعه شامل ایجاد مجموعه داده جدید و تقویت‌شده، ارائه ویژگی‌های جدید جهت تشخیص بدافزارها و همچنین تنظیم هدفمند فرایامترها جهت رسیدن به نتایج قابل اعتماد است که به ترتیب در بخش‌های جمع‌آوری داده، استخراج ویژگی و یادگیری در فرآیندهای نشان داده شده توضیح داده خواهند شد.

۱-۳- جمع‌آوری داده

این بخش مجموعه قابل‌توجهی از فایل‌های مرتبط را برای کمک به یادگیری بهتر و دقیق‌تر در مراحل بعدی جمع‌آوری می‌کند. در ابتدا، ما به منبعی به نام MalwareBazaar [۲۳]، دسترسی داشتیم که فایل‌های بدافزار را از سال ۲۰۲۰ تا کنون در بسته‌های روزانه جمع‌آوری می‌کند. به طور خاص، ما بسته‌های روزانه را برای سال‌های ۲۰۲۱، ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ به دست آوردیم. با توجه به تمرکز پروژه بر فایل‌های آفیس و پی‌دی‌اف، ما از یک اسکریپت پایتون برای شناسایی و جداسازی فایل‌های

۲-۳- برچسب‌گذاری

در مرحله دوم، وظیفه حیاتی تعیین مخرب بودن فایل‌هایی که در ابتدا جمع‌آوری شده‌اند، بسیار مهم است. برای این منظور، یک فایل JSON، مربوط به هر فایل جمع‌آوری شده، از ویروس توتال [۱۷] گرفته می‌شود. برای اختصاص دادن یک برچسب ۰ یا ۱ به هر نمونه برای آموزش مدل‌های طبقه‌بندی دودویی، فایل JSON به‌دست آمده از ویروس توتال تجزیه و تحلیل شده و سپس برچسب مناسب به فایل متناظر تعلق می‌گیرد.

۳-۳- استخراج ویژگی

در مرحله سوم تجزیه و تحلیل، مجموعه‌ای از ویژگی‌ها را با دقت استخراج کردیم. با توجه به تفاوت‌های ذاتی فایل‌های پی‌دی‌اف و اسناد آفیس در ساختار و محتوا، همان‌طور که در شکل‌های ۵ و ۶ نشان داده شده است، استفاده از روش‌های متفاوت جهت استخراج ویژگی‌های مربوطه ضروری است.

در این مطالعه ۳۴ ویژگی برای فایل‌های آفیس و ۶۶ ویژگی برای فایل‌های پی‌دی‌اف استخراج شده است. دسته‌بندی کلی ویژگی‌های استخراج شده برای فایل پی‌دی‌اف شامل ویژگی‌های محتوایی، ساختاری، فراداده‌ای و مبتنی بر اشیاء می‌باشد. این دسته‌بندی‌ها برای فایل‌های آفیس شامل ویژگی‌های محتوایی، ساختاری، فراداده‌ای و مبتنی بر کد VBA می‌باشد.

۳-۴- یادگیری

این مطالعه بر بهینه‌سازی مدل‌های طبقه‌بندی دودویی از طریق پیش‌پردازش داده‌ها، تنظیم فرایمتر و ارزیابی مدل تأکید دارد. این فرایند با تقسیم مجموعه داده‌ها به مجموعه‌های آموزشی و آزمایشی (۷۵ درصد و ۲۵ درصد) شروع می‌شود و مراحل پیش‌پردازش مانند حذف موارد تکراری و عادی‌سازی ویژگی‌های عددی را اعمال می‌کند. بهینه‌سازی فرایمترها از رویکرد kfold cross

validation با مقدار $k=5$ و GridSearchCV استفاده می‌کند و پارامترهای بهینه را برای مدل‌های مختلف شناسایی می‌کند. این مطالعه از مدل‌های یادگیری دودویی مانند تقویت گرادیان [۱۸]، پرسپترون چندلایه [۱۹]، جنگل تصادفی [۲۰]، و روش‌های یادگیری گروهی مانند Voting Classifier-model5 و Voting Classifiers-model3 استفاده می‌کند. هدف این مطالعه به کارگیری همه موارد لازم جهت تعیین دقیق‌ترین مدل‌ها برای وظایف طبقه‌بندی دودویی فایل‌های موردنظر است.

۵-۳- مجموعه داده

همان‌طور که اشاره شد هدف این پروژه ایجاد مدل‌هایی برای تمایز بین فایل‌های مخرب و سالم، با تمرکز بر استخراج ویژگی‌های منحصر به فرد از نسخه‌های فایل‌های فیزیکی فایل‌های مدنظر است.

فایل‌ها از منابع مختلف، از جمله Zenodo، پایگاه داده بدافزار Malwarebazaar و فایل‌های سالم که توسط پروژه Zenodo و زاکری نصرآبادی و همکاران تهیه شده بودند، جمع‌آوری شد. مجموعه نهایی با ترکیب این منابع و ارائه یک مجموعه داده جامع برای توسعه و ارزیابی مدل‌های دودویی اشاره شده شکل گرفت. آمار مربوط به فایل‌های جمع‌آوری شده برای فایل‌های پی‌دی‌اف و آفیس در جداول ۱ و ۲ نشان داده شده است.

۴- ارزیابی

پس از توضیح روش پیشنهادی، اجزای تشکیل‌دهنده معماری و ویژگی‌های مجموعه داده، این بخش به مرحله آزمایشی می‌پردازد. این بخش آزمون‌های انجام شده، نحوه انجام آنها، نتایج به‌دست آمده و معیارهای ارزیابی مورد استفاده را تشریح می‌کند.

۱-۴- سؤالات پژوهشی

به منظور درک بهتر زمینه مطالعه، تدوین سؤالات

جدول ۱: آمار مربوط به فایل‌های پی‌دی‌اف جمع‌آوری شده

Maliciousness	Resource			
	CIC-Evasive-PDFMal2022 [22]	Malware bazaar [23]	IUST Deep Fuzz [16]	Overall
Benign	۹۱۰۷	۳۸	۶۱۰۹	۱۵۲۵۴
Malicious	۲۱۸۹۸	۱۴۲۴	۰	۲۳۳۲۲
Total	۳۱۰۰۵	۱۴۶۲	۶۱۰۹	۳۸۵۷۶

جدول ۲: آمار مربوط به اسناد آفیس جمع‌آوری شده

Maliciousness	Resource			
	Malware Bazaar [23]	Koutsokostas [2]	Zenodo [21]	Overall
Benign	۸۷	۲۹۶۸	۳۹۹۸	۷۰۵۳
Malicious	۳۰۵۲۹	۱۴۹۶۵	۰	۴۵۵۰۴
Total	۳۰۶۱۶	۱۷۹۳۳	۳۹۹۸	۵۲۵۵۷

$$\text{Precision} = \frac{TP}{TP+FP} \quad (۲)$$

$$\text{F-score} = \frac{TP}{TP + \frac{1}{2}(FP+FN)} \quad (۳)$$

$$\text{Recall} = \frac{TP}{TP+FN} \quad (۴)$$

پژوهشی مهم امری ضروری است. بر این اساس، ما سه سؤال اصلی تحقیق را به عنوان دستورالعملی برای آزمایش‌های خود به شرح زیر طراحی کرده‌ایم:

پرسش ۱: کدام مدل طبقه‌بندی‌کننده، بدافزار پیچیده غیرقابل اجرا را به طور مؤثرتر شناسایی می‌کند؟

پرسش ۲: مهمترین ویژگی‌ها برای تشخیص فایل‌های مخرب پیچیده غیرقابل اجرا چیست؟

پرسش ۳: اثربخشی رویکرد ما در مدل‌های طبقه‌بندی در مقایسه با سایر کارهای مرتبط چیست؟

پرسش ۴: تاثیر مجموعه داده نامتوازن بر خروجی مدل طبقه‌بندی‌کننده چیست؟

۴-۲- معیارهای ارزیابی

ارزیابی عملکرد مدل‌های طبقه‌بندی دودویی شامل معیارهایی مانند accuracy, precision, recall و Fscore است که بینشی در مورد توانایی مدل برای طبقه‌بندی صحیح نمونه‌ها و حساسیت آن به موارد مثبت و منفی کاذب ارائه می‌کند [۲۴]. بر اساس این تعاریف، معیارهای بررسی شده برای مدل‌های دودویی به شرح زیر است:

$$\text{Accuracy} = \frac{TP+TN}{TP+TN+FP+FN} \quad (۱)$$

۵- نتایج

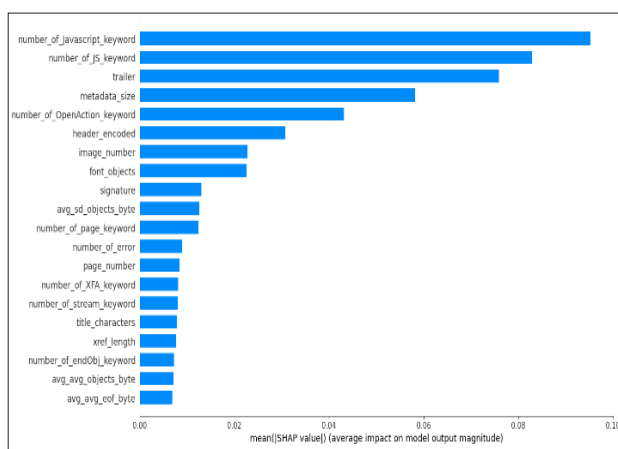
در این بخش، با ارائه شواهد، نتایج و خروجی‌هایی که از آزمایش‌های خود به دست آورده‌ایم، به سؤالات تحقیق که در بخش قبل بیان شد پاسخ می‌دهیم. در پایان هر بخش، پرسش و پاسخ تحقیق مرتبط را بر اساس نتایج نشان داده شده مطرح می‌کنیم.

۵-۱- عملکرد مدل‌های تشخیص بدافزار

در مورد پرسش اول، اثربخشی هر مدل آموخته شده با معیارهای استاندارد مورد استفاده برای ارزیابی عملکرد مدل‌های طبقه‌بندی، از جمله دقت، صحت، یادآوری و در نهایت، امتیاز F اندازه‌گیری شد. جدول ۳ معیارهای ارزیابی را برای همه مدل‌های آموخته شده با استفاده از مجموعه داده‌های ارائه شده از فایل‌های پی‌دی‌اف نشان می‌دهد. بهترین مقدار به دست آمده برای هر معیار ارزیابی در این

۵-۲- مهمترین ویژگی‌ها

با توجه به این که مدل‌های یادگیرنده اغلب به عنوان «جعبه‌های سیاه» عمل می‌کنند و درک عملکرد درونی آنها با چالش مواجه است، ساز و کاری لازم است تا عملکرد درونی آنها مشخص شود. روش‌های یادگیری توصیفی، مانند روش SHAP، در نمایش تأثیر ویژگی‌های مختلف بر خروجی مدل مؤثر هستند [۲۵]. SHAP روشی است که ریشه در نظریه بازی‌های مشارکتی دارد، به ویژه در افزایش شفافیت و تفسیرپذیری مدل‌های یادگیری ماشین عملکرد خوبی دارد.

شکل ۷: مهمترین ویژگی‌ها در فایل‌های پی‌دی‌اف

با توجه به توضیحات ارائه شده، لازم است در این تحقیق به ویژگی‌هایی اشاره شود که بیشترین تأثیر را در یادگیری بهترین مدل داشته‌اند. همان‌طور که اشاره شد گرادیان تقویتی برای مجموعه داده پی‌دی‌اف و همچنین جنگل تصادفی برای مجموعه داده آفیس بهترین عملکرد را داشته‌اند. به همین دلیل نمودار SHAP برای این دو مدل به ترتیب در شکل‌های ۷ و ۸ ارائه شده است.

۵-۳- مقایسه عملکرد روش‌های مختلف تشخیص بدافزار

مقایسه روش پیشنهادی ما با کارهای مختلف مرتبط، چالش بزرگی را به دلیل عدم وجود اندازه‌گیری‌های کامل و

جدول پرتنگ شده است. همچنین جدول ۴ نتایج آزمایش‌ها برای مجموعه داده‌های آفیس را نشان می‌دهد.

جدول ۳: نتایج مدل‌های دودویی تشخیص بدافزارهای پی‌دی‌اف

Model name	Evaluation criteria			
	Accuracy	F-score	Precision	Recall
Random Forest	۰/۹۹۱	۰/۹۸۹	۰/۹۹۲	۰/۹۸۷
Gradient Boosting	۰/۹۹۳	۰/۹۹۲	۰/۹۹۴	۰/۹۹۰
Decision Tree	۰/۹۶۰	۰/۹۵۲	۰/۹۹۳	۰/۹۱۳
MLP	۰/۹۸۹	۰/۹۸۷	۰/۹۹۱	۰/۹۸۴
KNN	۰/۹۸۰	۰/۹۷۶	۰/۹۹۱	۰/۹۶۳
AdaBoost	۰/۹۸۶	۰/۹۸۳	۰/۹۸۵	۰/۹۸۱
Logistic Regression	۰/۹۶۴	۰/۹۵۸	۰/۹۷۹	۰/۹۳۸
SVM	۰/۹۷۷	۰/۹۷۳	۰/۹۸۷	۰/۹۶۰
Voting Classifier-model3	۰/۹۹۳	۰/۹۹۱	۰/۹۹۴	۰/۹۸۹
Voting Classifier-model5	۰/۹۹۱	۰/۹۸۹	۰/۹۹۳	۰/۹۸۵

جدول ۴: نتایج مدل‌های دودویی تشخیص بدافزارهای آفیس

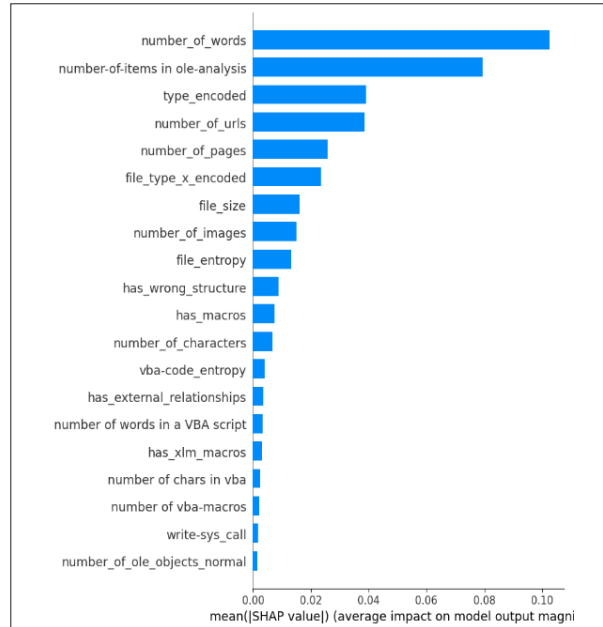
Model name	Evaluation criteria			
	Accuracy	F-score	Precision	Recall
Random Forest	۰/۹۹۴	۰/۹۹۶	۰/۹۹۷	۰/۹۹۵
Gradient Boosting	۰/۹۹۲	۰/۹۹۵	۰/۹۹۷	۰/۹۹۴
Decision Tree	۰/۹۸۲	۰/۹۸۹	۰/۹۹۳	۰/۹۸۶
MLP	۰/۹۸۹	۰/۹۹۴	۰/۹۹۲	۰/۹۹۵
KNN	۰/۹۸۶	۰/۹۹۲	۰/۹۹۲	۰/۹۹۱
AdaBoost	۰/۹۸۷	۰/۹۹۲	۰/۹۹۱	۰/۹۹۳
Logistic Regression	۰/۹۶۹	۰/۹۸۲	۰/۹۹۰	۰/۹۷۳
SVM	۰/۹۸۴	۰/۹۹۱	۰/۹۸۹	۰/۹۹۳
Voting Classifier-model3	۰/۹۹۴	۰/۹۹۶	۰/۹۹۷	۰/۹۹۵
Voting Classifier-model5	۰/۹۹۰	۰/۹۹۴	۰/۹۹۳	۰/۹۹۵

پرسش ۱: کدام مدل طبقه‌بندی‌کننده، بدافزار پیچیده غیرقابل اجرا را به طور مؤثرتر شناسایی می‌کند؟
پاسخ به پرسش اول: مدل‌ها با استفاده از بهترین تنظیمات برای هر مدل، ارزیابی می‌شوند. مدل گرادیان تقویتی بهترین عملکرد را در مجموعه داده پی‌دی‌اف در چندین معیار از جمله دقت، امتیاز F، صحت و فراخوانی دارد. برعکس، جنگل تصادفی و طبقه‌بند رأی ۳ بهترین عملکرد را در مجموعه داده آفیس تمام معیارهای تعریف شده دارند.

نتایج بهتری را در هر دو مجموعه داده به دست می‌آورد و استحکام و مقاومت در برابر تغییرات اندازه مجموعه دارد. برعکس، مدل ارائه شده در مطالعه مذکور [۱] نتایج کاهش یافته را بر روی یک مجموعه داده بزرگتر با بهترین فراآموز خود که رگرسیون خطی است نشان داد، که حساسیت آن را به اندازه مجموعه داده برجسته می‌کند.

علاوه بر این، تحقیقات ما به دلیل شفافیت آن، از جمله در دسترس بودن منبع مجموعه داده و مشخص بودن فراپارامترهای انتخاب شده برای مدل‌های یادگیری، در کنار جزئیات پیاده‌سازی، متمایز است. این عناصر بر وضوح آزمایش‌های ما تأکید می‌کنند. همان‌طور که در جدول ۷ نشان داده شده است، این مطالعه مزایای متمایز را نسبت به کارهای مرتبط در شناسایی بدافزار آفیس ارائه می‌کند. تحقیق انجام شده در این مطالعه نه تنها مجموعه داده‌های جامع‌تر و متنوع‌تری را ارائه می‌کند که هر دو فایل ppt و pptx را در بر می‌گیرد، بلکه به نتایج برتر در هر چهار معیار معرفی شده یعنی دقت، صحت، امتیاز F و یادآوری، دست می‌یابد. علاوه بر این، این مطالعه تلاش می‌کند تا پارامترهای بهینه هر مدل یادگیرنده را شناسایی کند و تنظیم دقیق را پیاده‌سازی کند، ویژگی که معمولاً در مطالعات دیگر مشاهده نمی‌شود. علاوه بر این، در دسترس بودن پیاده‌سازی‌های اجرا شده و مجموعه داده‌های جمع‌آوری شده، این تحقیق را از هم‌تایان خود متمایز می‌کند.

پرسش ۳: اثربخشی رویکرد ما در مدل‌های طبقه‌بندی در مقایسه با سایر کارهای مرتبط چیست؟
پاسخ به پرسش سوم: همان‌طور که در چندین جدول نشان داده شده است، مدل‌های یادگیری معرفی شده در این مطالعه به طور موثر بدافزار پیچیده غیرقابل اجرا را شناسایی کردند. برای تشخیص بدافزار پی‌دی‌اف، مدل تقویت گرادیان ما به دقت ۹۹/۳ درصد دست یافت که از عملکرد مدل جنگل تصادفی با فراآموز رگرسیون خطی مورد استفاده در مطالعات مرتبط پیشی گرفت. به طور مشابه، در شناسایی بدافزارهای آفیس، مدل ما به دقت ۹۹/۴ درصد دست یافت که با مدل جنگل تصادفی در این زمینه بهتر از سایرین عمل کرد.

شکل ۸: مهمترین ویژگی‌ها در فایل‌های آفیس

دقیق و مشکل در دسترسی به مجموعه داده‌های دقیق مورد استفاده برای آموزش و آزمایش مدل‌ها، در بر دارد. با این وجود، ما برخی از مقالاتی را که نتایج قابل اندازه‌گیری گزارش کرده‌اند، خلاصه کرده‌ایم و یافته‌های آن‌ها را در جدول ۵ مقایسه کرده‌ایم. رویکرد ما دقت آزمون برتر را در مقایسه با آزمایش‌های دیگر نشان داده است.

اگر چه تحقیق انجام شده توسط عیسی‌خانی و همکاران [۱] نتایج بهتری را نشان داد، در این مطالعه آزمایشی برای اثبات برتری نتایج این تحقیق با توجه به تفاوت‌های مجموعه داده انجام شد. جدول ۶ نشان می‌دهد که مدل ما

پرسش ۲: مهمترین ویژگی‌ها برای تشخیص فایل‌های مخرب پیچیده غیرقابل اجرا چیست؟
پاسخ به پرسش دوم: همان‌طور که در شکل ۷ نشان داده شده است، موثرترین و مهمترین ویژگی‌ها در تشخیص بدافزار پی‌دی‌اف به ترتیب عبارتند از: number_of_javascript، num-metadata_size و ber_of_js_keyword، trailer اهمیت کدهای جاوا اسکریپت برای تجزیه و تحلیل در فایل‌های پی‌دی‌اف است. از سوی دیگر، بر اساس آنچه در شکل ۸ نشان داده شده است، ضروری‌ترین ویژگی‌ها در تشخیص بدافزار آفیس به ترتیب تعداد واژه‌ها، تعداد موارد در تحلیل OLE، نوع فایل و تعداد urls است که اهمیت تحلیل پیوندهای خطرناک و تعداد کلمات مشکوک در کد را نشان می‌دهد.

جدول ۵: مقایسه کارهای مرتبط با تشخیص بدافزارهای پی‌دی‌اف

Reference	Dataset	Features	Outcomes
[۸]	Collection of PDF files obtained from Virus Total for a total of 65942	A set of JavaScript-related features	Best Accuracy 85%
[۷]	Collection of 22196 malware and 40441 benign files	A set of JavaScript-related features	Best Accuracy 96.93%
[۱]	A refined version of the Contagio dataset [26] integrated with Virus Total is called the Evasive-PDFMal2022 dataset, which has 5557 malicious and 4468 benign entries	File structure, File content, and JavaScript for a total of 28 features	The Best F-score with LR is 99.86%, recall is 99.88%, precision is 99.84%, and accuracy is 99.89%.

جدول ۶: مقایسه بین استحکام و پایداری نتایج دو مطالعه انجام شده

Method	Dataset	
	Evasive-PDFMal2022	Our dataset
The best model of Issakhani et al. study [1](Linear Regression)	Accuracy of 99.89%, F-score of 99.86%, Precision of 99.84%, and Recall of 99.88%	Accuracy of 97.26%, F-score of 94.11%, precision of 95.68%, and recall of 92.58%
Best model of our study (Gradient Boosting)	Accuracy of 99.95%, F-score of 99.95%, precision of 100%, and recall of 99.91%	Accuracy of 99.3%, F-score of 99.2%, Precision of 99.4%, and Recall of 99%

جدول ۷: مقایسه کارهای مرتبط با تشخیص بدافزارهای آفیس

Reference	Dataset	Features	Outcomes
[12]	A random collection of office files, collected according to VirusTotal analysis, included 2,537 files and 4,212 macros (sometimes more than one per file), of which 877 were obfuscated.	A set of 15 lexicographical and function call features	The different machine-learning approaches report accuracies of around 90% in the task of identifying obfuscated macros. MLP was the most prominent with a 92% F2 score.
[11]	7,145 samples, including macros retrieved from VirusTotal.	Different language processing-related features, including SCDV, LSI, Doc2vec, Bag-of-words	The best F1 score reported is 93%.
[2]	Benign samples with macros collected from official sites and malicious samples collected from VirusTotal AppAny, Virusign, and Malshare, for a total of 2736 benign and 15,571 malicious	Lexicographical, VBA statistics, and function call analysis (LOLBAS, Power-Shell, PSDecode)	The best F1 score was above 98%, and best accuracy score was 97.5% with RF, and recall was above 97.5% with RF. In the F2 score, 98% with RF was obtained.

۴-۵- تأثیر مجموعه داده نامتوازن در خروجی مدل

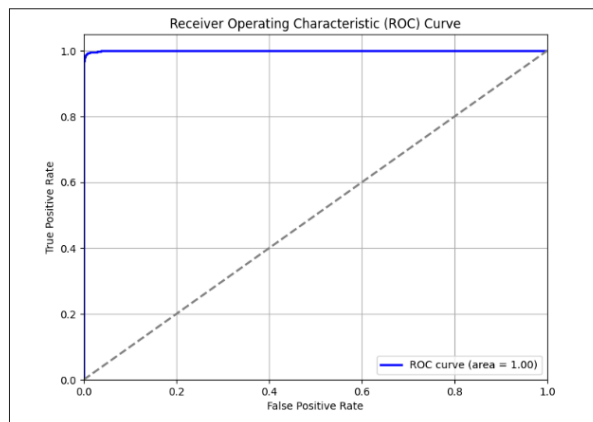
همان‌طور که در بخش چهارم که مربوط به مجموعه داده می‌باشد بحث شد، عدم توازن در مجموعه داده‌ها می‌تواند چالشی را ایجاد کند که در روند یادگیری و در نتیجه بر نتایج مدل‌ها تأثیر بگذارد. با وجود این که، مقادیر امتیاز F نتایج قابل قبول و امیدوارکننده‌ای را نشان می‌دهند که نشان‌دهنده حداقل تأثیر داده‌های نامتوازن بر مدل‌ها

است با این حال، برای اثبات بیشتر این ادعا، لازم است شواهد بیشتری ارائه شود. بنابراین، این پژوهش اقدام به ایجاد نمودار منحنی ROC که دورنمای گرافیکی از عملکرد و قابلیت اطمینان مدل‌ها ارائه می‌دهد، کرده است. این نمودارها در شکل‌های ۹ و ۱۰ که به ترتیب مربوط به مجموعه داده پی‌دی‌اف و آفیس هستند ارائه شده‌اند.

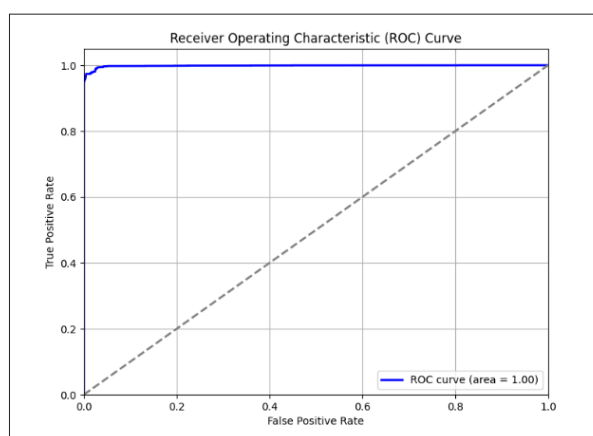
تقویت شده و بهره‌گیری از ویژگی‌های مناسب برای هر نوع فایل، مدل‌های دودویی ارائه دهد که عملکرد آن‌ها نسبت به مطالعات پیشین بهبود یافته است. به‌طور جزئی‌تر، این مطالعه توانست با ارائه مدل تقویت گرادیان برای پی‌دی‌اف و جنگل تصادفی برای آفیس به ترتیب به دقت ۹۹/۳ و ۹۹/۴ درصد دست پیدا کند و نسبت به مطالعات مشابه عملکرد بهتری را به ثبت برساند.

مراجع

- [1] Issakhani, M., Victor, P., Tekeoglu, A., & Lashkari, AH. 2022. PDF Malware Detection based on Stacking Learning, in International Conference on Information Systems Security and Privacy, Science and Technology Publications, Lda, pp. 562–570. doi: 10.5220/0010908400003120.
- [2] Koutsokostas, V., Lykousas, N., Apostolopoulos, T., Orazi, G., Ghosal, A., Casino, F., Conti, M., & Patsakis, C. 2022 Mar. Invoice# 31415 attached: Automated analysis of malicious Microsoft Office documents. Computers & Security. 1; 114:102582.
- [3] Kaspersky, 2023. “https://www.kaspersky.com/about/press-releases/2023_rising-threats-cybercriminals-unleash-411000-malicious-files-daily-in-2023.”
- [4] Avira, “<https://www.avira.com/en/blog/malware-threat-report-q3-2020-statistics-and-trends>.”
- [5] Singh, P., Tapaswi, S., & Gupta, S. 2020 May. Malware detection in pdf and office documents: A survey. Information Security Journal: A Global Perspective. 3; 29(3):134-53.
- [6] Šrncić, N., & Laskov, P. 2013 Feb. Detection of malicious pdf files based on hierarchical document structure. In Proceedings of the 20th annual network & distributed system security symposium (pp. 1-16). Citeseer.
- [7] Gu, J., Kong, R., Sun, H., Zhuang, H., Pan, F., & Lin, Z. 2022 May 24. A novel detection technique based on benign samples and one-class algorithm for malicious PDF documents containing JavaScript. In International Conference on Computer Application and Information Security (ICCAIS 2021) (Vol. 12260, pp. 599-607). SPIE.
- [8] Laskov, P. & Šrncić, N. 2011. Static detection of malicious JavaScript-bearing PDF documents. In Proceedings of the 27th annual computer security applications conference 2011 Dec 5 (pp. 373-382).
- [9] Abu Al-Haija, Q., Odeh, A., & Qattous H. 2022 Sep 30. PDF malware detection based on optimizable decision trees. Electronics.; 11(19):3142.
- [10] Sohail, B. 2021 Apr 11. Macro Based Malware Detection System. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT). 12(3):5776-87.
- [11] Liu, JK., Huang, X. 2019 Dec 10 editors. Network and System Security: 13th International Conference, NSS 2019, Sap-

شکل ۹: نمودار منحنی ROC برای مجموعه داده پی‌دی‌اف

شکل ۱۰: نمودار منحنی ROC برای مجموعه داده آفیس

پرسش ۴: تاثیر مجموعه داده نامتوازن بر خروجی مدل طبقه‌بندی کننده چیست؟

پاسخ به پرسش چهارم: با استناد بر نمودارهای منحنی ROC برای مجموعه داده پی‌دی‌اف و آفیس که در این بخش طی شکل‌های ۹ و ۱۰ نشان داده شد و همچنین امتیاز معیارهای مرتبط نظیر امتیاز F که در بخش ۱-۳-۵ به آن اشاره شد و عدد قابل قبولی را نشان می‌دهند، عدم توازن در مجموعه داده‌های آفیس و پی‌دی‌اف تاثیری نداشته و نتایج حاصل از مدل‌های طبقه‌بندی کننده قابل اتکا و معتبر هستند.

۶- نتیجه‌گیری

در این مطالعه به اهمیت تشخیص بدافزارهای پیچیده غیراجرایی اشاره شد. با توجه به ساختار متمایز فایل‌های پی‌دی‌اف و آفیس، دو ساز و کار کلی برای تشخیص آن‌ها ارائه شد. این مطالعه توانست با بهره‌گیری از مجموعه‌داده

- poro, Japan, December 15–18, 2019, Proceedings. Springer Nature.
- [12] Kim, S., Hong, S., Oh, J., Lee, H. 2018 Jun 25. Obfuscated VBA macro detection using machine learning. In 2018 48th annual IEEE/IFIP international conference on dependable systems and networks (dsn) (pp. 490-501). IEEE.
- [13] Ravi, V., Gururaj, SP., Vedamurthy, HK., Nirmala, MB. 2022 Jun 1 Analysing corpus of office documents for macro-based attacks using machine learning. Global Transitions Proceedings. 3(1):20-4.
- [14] Casino, F., Totosis, N., Apostolopoulos, T., Lykousas, N., Patsakis, C. 2023 Aug 10. Analysis and correlation of visual evidence in campaigns of malicious office documents. Digital Threats: Research and Practice.;4(2):1-9.
- [15] Nissim, N., Cohen, A., Elovici, Y. 2016 Dec 1. ALDOX: detection of unknown malicious microsoft office documents using designated active learning methods based on new structural feature extraction methodology. IEEE Transactions on Information Forensics and Security. 12(3):631-46.
- [16] Zakeri-Nasrabadi, M., Parsa, S., Kalaei, A. 2021 Mar 33. Format-aware learn&fuzz: deep test data generation for efficient fuzzing. Neural Computing and Applications. (5):1497-513.
- [17] Virus Total, <https://www.virustotal.com/gui/home/upload>., 2023.
- [18] Natekin, A., Knoll, A. 2009 Jul 1. Gradient boosting machines, a tutorial. Frontiers in neurorobotics. 2013 Dec 4;7:21.
- [19] Popescu MC, Balas VE, Perescu-Popescu L, Mastorakis N. Multilayer perceptron and neural networks. WSEAS Transactions on Circuits and Systems.;8(7):579-88.
- [20] Breiman L. 2001 Oct. Random forests. Machine learning. 45:5-32.
- [21] Zenodo, <https://zenodo.org/>., 2023.
- [22] Issakhani, "CIC- Evasive- PDFMal 2022 dataset." Accessed: Apr. 12, 2024. [Online]. Available: <https://www.unb.ca/cic/datasets/pdfmal-2022.html>
- [23] Malwarebazaar, <https://bazaar.abuse.ch/>., 2023.
- [24] Canbek, G., Sagioglu, S., & Temizel, TT. 2017 Oct 5. Baykal N. Binary classification performance measures/metrics: A comprehensive visualized roadmap to gain new insights. In 2017 International Conference on Computer Science and Engineering (UBMK) (pp. 821-826). IEEE.
- [25] Rodríguez-Pérez, R., & Bajorath, J. 2020 Oct. Interpretation of machine learning models using shapley values: application to compound potency and multi-target activity predictions. Journal of computer-aided molecular design.;34(10):1013-26.
- [26] Contagio, "<https://contagiodump.blogspot.com/2013/03/16800-clean-and-11960-malicious-files.html>."